

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

În cestiunea ajutorului de stat.

După cum este cunoscut publicului nostru, sinodul arhidieceșan în sesiunea din anul trecut, cu privire la noul statut pentru împărțirea ajutorului de stat de 24,000 fl. la preoșimea și comunele bisericesti din arhidieceșă, a otărit: a se așterne înaltului regim al țerei reprezentațiune, în carea se se ceară susținerea prealței rezoluțiuni din 29 Maiu 1861 în privința împărțirii acestui ajutoriu, declarând totodată sinodul, că sub condițiunile cuprinse în noul statut, cari vatămă adenc autonomia bisericeii noastre garantată prin legile patriei, nu poate primi ajutoriu de stat.

În cazul unui rezultat nefavorabil, consistoriu se făcă în numele sinodului arhidieceșan o preamilită reprezentațiune la Preainaltul Tron, carea se se subștearnă Maiestăței Sale prin o deputațiune.

Prima reprezentațiune a sinodului așternută înaltului regim n'a avut rezultatul dorit; deci s'a așternut din partea consistoriului arhidieceșan prin o deputațiune Maiestăței Sale o preamilită reprezentațiune în afacerea aceasta.

Deputațiunea consistoriului avu onoarea a fi primită în audiență la Maiestatea Sa Joi în 21 Februariu (5 Martie) a. c. și predă Maiestăței Sale reprezentațiunea consistoriului prelângă următoarea cuvântare rostită de conducătoriu deputațiunei, Reverendisimul domn archimandrit și vicariu arhidieceșan Nicolau Popea:

„Maiestatea Voastră cesareă și apostolică-regească, preagrațiosul nostru Rege!

La însărcinarea sinodului arhidieceșei gr. or. române a Transilvaniei, și respective a consistoriului arhidieceșan gr. or. din Sibiiu, ne permitem a ne prezenta cu cea mai profundă submisiune înaintea Maiestății Voastre și a subșterne o preamilită reprezentațiune a numitei autorități bisericești în numele sinodului relativă la modul de împărțire a ajutoriului de stat pentru preoșimea noastră.

Ajutoriu acestă e tot acela, pe care Maiestatea Voastră la ferbintele rugări ale fericitului, credinciosului și pentru noi neuitatului arhidieceșan și metropolit Andreiu baron de Șaguna v'ași îndurat preagrațios a-l încuviința cu preainalta deciziune dto. Laxenburg 29 Maiu 1861 din tesaurul statului exclusiv pentru preoșimea arhidieceșei noastre.

Acest ajutoriu în suma de 24000 fl. anuală s'a împărțit până nu de mult între preoșime în sensul și după dispozițiunile esprese ale preainaltei deciziuni tot-

deauna prin arhidieceșanul și consistoriu arhidieceșan. Acest mod de distribuire s'a schimbat însă într'acolo, ca pe viitoriu se nu mai împartă arhidieceșanul cu consistoriu suma ajutoriului, ci domnul ministru însuși imediat preoșimei.

Maiestatea Voastră! Schimbarea aceasta, aptă de a jignă greu autonomia garantată prin legea bisericeii noastre, de a degrada autoritatea și demnitatea bisericeii, ba în ultimele sale consecințe de a zădărnici chiar părinteștile intențiuni ale Maiestății Voastre, — a provocat în inimile noastre cele mai dureroase îngrigiri pentru binele și prosperarea bisericeii noastre și aceste îngrigiri sunt cu atât mai întemeiate, cu cât autoritatea bisericească cu ocașiunea competenței împărțiri a grațiosului dar între subordinații sei preoși a purces strict și consciențios, și nu a dat nici cea mai mică ansă la vre o schimbare, cu cât o atare măsură nu s'a mai luat față de nici una din celelalte biserici și cu cât suntem consciți înaintea lui Dumnezeu și a Maiestății Voastre, că atât în zile bune cât și în zile grele, precum documentează numeroasele fapte, am păstrat neclătită credința noastră cătră gloriosul nostru domnitoriu și cătră iubita noastră patrie.

De oare-ce pași făcuți în această privință din partea sinodului la domnul ministru unguresc de culte și instrucțiune publică au rămas fără succes: ne vedem necesități a lua refugiu la îndurarea și grația Maiestății Voastre și a ne ruga prea plecați: Maiestatea Voastră să ve îndurați preagrațios a dispune că în ce privește modul de distribuire a ajutoriului de stat, din motivele înșirate în prea umilită reprezentațiune se se susțină prea înalta deciziune dela 29 Maiu 1861 și mai încolo.

Maiestatea Sa ascultând cu deosebită bunăvoință această cuvântare și cerend unele deslușiri în privința schimbării modalității de distribuire, s'a îndurat preagrațios a rezolv deputațiunei că: va dispune a i se face raport, și încât va fi cu puțință va lua în considerare cererea bisericeii.

Deputațiunea consistorială la reîntoarcere din Viena s'a prezentat și la domni ministrii — președinte și de culte în Budapesta, pre cari i-a informat mai de aproape despre starea lucrului.

Să sperăm, că înaltul regim informat acum pe deplin despre cauza cea dreaptă a bisericeii o va rezolvă în sensul reprezentațiunilor.

Tot în cestiunea ajutoriului de stat „Viitoriu” în numărul 26 din acest an aduce următoriu articol de fond, pre care noi ne credem îndreptățiți a-l pune la aprețierea publicului nostru.

Etă cum scrie „Viitoriu”:

În numerii precedenți am făcut amintire despre aceea, că deputațiunea sinodală esmisă în cauza așa numitului „ajutoriu împărătesc” în săptămâna trecută s'a prezentat cu rugarea sa înaintea Maiestăței. Sale, și apoi s'a adresat și cătră ministrul-președinte și ministrul de culte și instrucțiune publică cu cererea sinodului metropolitan (archidieceșan. R. T. R.).

Credem că acest paș al deputațiunei de a se prezenta și ministrilor a fost consult se se făcă atât din cauza că l-au recerut chiar și formele constituționale, cât și pentru că astfelu s'a dat ocașiune ministrilor respectivi se se convingă despre îndreptățirea deplină a cererei din cestiune.

Motivele desfășurate de deputațiune înaintea ministrilor au fost pre deplin convingătoare și au documentat până la evidentă, că afacerea ajutoriului după starea firească a lucrului, precum și în interesul bisericeii și al statului nici nu se poate regula mulțamitoriu altmintrelea, decât pre calea propusă de sinodul metropolitan.

Deputațiunea a lămurit cauza din toate punctele de vedere. A accentuat în prima linie, că noua dispozițiune a ministrului, pre când de o parte vătămă și scurtează autonomia garantată prin legi fundamentale bisericeii gr. or. române, — de altă parte trebne se submineze în mod stricacios și disciplina în biserică.

Pentru că pe lângă noul mod de împărțire al ajutoriului, clerul devine escipiat oareș-cum de sub autoritățile sale proprie și ajunge în dependență de alte autorități, cărora după formele ierarchice nu poate fi deadreptul supus. — Autoritatea și vađa autorităților bisericești astfelu trebuie se suferă o grea vătămă, care în consecințele sale subminează disciplina în biserică. Și fără de aceasta biserică nu poate coresponde chemării sale înalte.

Dar a accentat deputațiunea de altă parte și aceea împregiurare, că afară de autoritățile bisericești altă autoritate chiar și pentru aceea nu poate fi chemată a face împărțirea ajutoriului, — pentru că avend se se remunereze și recompenseze merite căștigate pre terenul bisericesc, — numai autoritățile bisericești sunt în stare a cunoaște și a potea apreția aceste merite.

S'a indigitat mai departe și la aceea, că noaua dispozițiune este nedreaptă chiar și pentru caracterul ei excepțional, încât asemenea măsuri nu s'au luat decât numai față de biserică gr. or. română din Ardeal.

Toate aceste motive trebuie se convingă pre ministrii respectivi, că susținerea ordinațiunei ema-

FOIȚA.

Stelele commis — voiagere

de

A. Dumas tradusă de Zaporogeanul.

(Incheere).

Și el chemă trei dintre confrății sei și ținură ceea-ce medicii numesc o consultare, ear îngropătorii, asociații lor numesc o judecare la moarte.

Se decise ca steaua se fie supusă unui tractament patologic, cel mai espeditiv dintre toate tractamentele.

O supune mai întâiu unei diete continue.

Apoi i se scoase pe fie-care și câte patru picături de sânge.

În fine sub pretext că ea ar dormi prea mult, somnolența care i-ar fi putut aduce apoplecsia, o gădilia la picioare decâte-ori voia se închidă ochii.

Din fericire în calitatea ei de stea, vândetoarea de sănătate era nemuritoare.

Ea nu muri; dară fii foarte bolnavă.

Din fericire într-o noapte gardianul seu adormi. Sêrmanei stele îi succese a-și deslega unul din-

tre brațele sale, apoi al doilea, apoi un picior, după-aceea celalalt.

Atunci ea se sculă încetinel din pat, deschise o fereastră, legă o perdea de bară, ear cu cealaltă se înveli și se scobori în grădina spitalului.

Grădina era închisă cu muri dar acesti muri erau împodobii cu un șir de pomi ale căror ramuri erau așternute pe ei.

Ea se urcă pe de asupra murilor.

Odată de cealaltă parte a locului de perđare, steaua o luă la fugă.

Fiind-că spitalul era încungiurat cu un cimiter, se cređu nu că ea ar fi eșit din spital ci din cimiter și în loc de a socoti drept o bolnavă care voește a scăpa, o luă de o fantomă eșită din morment.

Perdeaua cu care era invălită măriă încă și mai mult această credință.

În loc de a se gândi cine-va se o aresteze, toată lumea chiar și sentinela care veghia la poarta orașului se duse din calea ei și o lasă se treacă.

— Ah! strigă ea dacă Iupiter va mai avea încă un al doilea pachet cu sănătate de vëndut, poate se însărcineze pe altă vëndetoare dar pe mine știu că nu!

Noi însă în calitatea noastră de istorici ai acestui eveniment interesant, ne-am informat că îngropătoriu, care furase cutia stelei dusese această cutie camarăților sei spuindu-le ce conținea în ea.

Atunci ei cu toții împreună săpară o gaură enormă în formă de groapă în mijlocul cimiterului o aruncară acolo și acoperiră groapa.

Astfel apoi nimeni n'a mai putut profita de bunăvoință a lui Iupiter, excepționând pe morții.

Se ȃice că de atunci se află morții așa bine.

V.

Pe timpul când se conducea într'un mod atât de perfid steaua la spital unde ar fi fost moartă de sigur dacă n'ar fi fost nemuritoare, un strigăt foarte analog cu acela care venise dela ea și reuși atât de rău, se auđia într'altă parte de oraș.

Era a patra stea care încerca se-și vindă marfa și care striga:

— Cine voește viață lungă? cine voește se trăiască totdeauna? Cumpărați ani lungi, cumperați!

La acest strigăt tot orașul fu în picioare.

Un bancher bogat care avea o casă la Paris, la Frankfurt, la New-York, la Viena și Londra, ordonă agentului seu de schimb se-i realizeze atâtea milioane câte i-ar fi de lipsă se cumpere pentru el toată marfa.

Nobili regnirară garda, ca se împedece de a cumpăra ori-cine din precioasa marfa.

Clerul ținu consiliu, Arhidieceșanul preveni papa prin telegrafi, papa răspunse:

nate în privința ajutorului ar fi pre cât de neoportun, pre atât de nedrept, și — credem — că înaltul ministeriu va fi aplicat a modifica aceea ordinațiune și a concrede împărțirea ajutorului și pre viitoriu autorităților bisericești, de și se poate ca nu chiar consistoriului.

Dacă însă informațiunile noastre nu ar fi basate, și ordinațiunea din cestiune s'ar susține mai departe nemodificată, — apoi credem și din parte-ne, că importanța cestiunei, interesele vitale ale bisericeii impun celor chemați datorința, de a se folosi de toate mijloacele ce le oferă formele constituționale și — luând refugiu la ultimul remediu — să înainteze cauza dietei.

Sibiu, 4 Martie 1885.

Ni se dă și de și o importanță tot mai mare nouă românilor de sub coroana Sântului Ștefan. Suntem considerați de oameni ai vrasbei, ai disordinei și declarați de dușmani neîmpăcați ai statului. Ni se insinuă planuri mărețe și sublime, cari culminează în distrugerea Ungariei, și încorporarea Transilvaniei la micul stat vecin — în terminologia noastră vorbind.

Suntem minunați noi români. Tot plâmuim pre sub ascuns și uneltem și și noapte cum am putea provoca o altă stare de lucruri. Facem planuri și pe neștiute ne furiașăm în tabăra contrară spre a conduce pre inimicul închipuit în fortăreața concrețită curagiului nostru.

De când trăim și noi ca națiune îndreptățită înaintea legii tot pe această coardă ni s'a cântat pomelnicul. De ruginită ce era, acum nu mai avea efect. Spre a produce efect, căci el la tot cazul trebuie provocat, spre a produce efect s'au pus coarde noue. Ardealul este în pericol, Ardealul trebuie salvat.

Ne ținem de datorința a pune în vederea cetitorilor nostri un articol al diariului „Pesti Napló” dela 1/13 Martie publicat la locul prim. Această o facem numai pentru evidență ca să nu perdem firul. Eată ce scrie „Pesti Napló:”

În Ardeal s'au pus ungerii pe apărare strimtorați fiind de cătră agitația dacoromană, îndreptată spre daraburirea Ungariei și înghițirea Transilvaniei. E mare pericolul în Ardeal. Încongiurat pretutindenea de români el e bombardat ca o cetate, pre când în țeară la noi se prepară ură și discordie contra maghiarismului și a dulcii patrie.

Diplomația noastră scurtă la vedere a mai mărit pericolul cu dimensiuni urieșe; necugetând la reacțiunea ce va avea regatul român asupra românilor supusi regatului ungeresc, ea însăși a promovat planurile românești. Nu le trebuie libertatea ungerescă, celor ce aspiră la libertate românească, și domnia ungerescă se pare nesuferită oamenilor cari doresc a instala una românească în locul ei. Și fiindcă Ungaria este a națiunii maghiare, lor nu le trebuie Ungaria, de aceea se resvatesc pe față și pre ascuns, pe căi legale și nelegale contra ei, și nu-și bat capul cu datorința de cetățean, care cere iubire de patrie și supunere loială regelui, nu cu pacea internă, care unește pre oameni și le promovează cultura. Ei cu încăpăținarea pasiunii strică ce au făcut sute de ani, și prepară — ceea ce predică și glorifică — prepară lupta socială și resboiul de rassă. În inima lor arde o astfel de mânie, încât ca pre eroi s'ar bează pre Hora și Cloșca, acești conducători — bandiți ai unei revoluțiuni de pleve — porlázadás — care au ucis pre domni, și i-au ucis, căci domni erau unguri. Din aceasta se vede —

adecă ei pre ei se tradează, că idealul lor politic este un nou resboi intern de stirpire contra maghiarilor. Spre așa ceva așteaptă ei ajutorul României și al rușilor, precând ei ar trebui să câștige alianța României cu Ungaria contra panslavismului și a cuceririi rusești. Va veni vremea de români amar vor plânge că nu s'au ținut de pace, și nu s'au aliat cu maghiarii.

Situația maghiarilor ardeleni deveni foarte delicată, de când și-a dat în aripi agitația dacoromană. Pericolul e mare. Din 2,085,000 locuitori ai Ardealului 630,000 sunt maghiari, 11,184,000 sunt români 212,000 sași. Neegala împărțire a maghiarismului accelerează pericolul. În comitatul Hunia doara și Făgăraș 95% sunt valachi, Alba inferioară, Solnoc-Doboca, Turda-Arieș 80% sunt români, în Năsăud Selagiu și Sibiu 70% români. În orașele Brașov, Sighișoara, Bistrița, Alba-Iulia, Mediaș, Sas-Sebeș, — Orăștie, Deș, Gherla, Deva, Ocna-Sibiului, Cluș, Brețcu, Abrud, Hunia doara, Hașeg parte majoritatea preponderantă a locuitorilor, parte o minoritate însemnată — sunt români. Majoritate numerică au ei în 5 orașe și 9 comitate, maghiarismul din contra numai în cele 4 comitate secutești. În comitatul Cluș și Selagiu el — maghiarismul — se mai susține încă în celalalte locuri e slab, espus sfărămărei și valachisărei. Maghiarul învață limba valachului, valachul însă foarte arareori învață ungereste. El — (valachul, s'ermanul de el — R. T. R.) e popor bun, însă ușor se fanaticizează, și stă sub influența popilor, cari fac politică, sub a învățătorilor, advocaților și a notarilor de pre sate. Propaganda dacoromană lucră de mult, fiind ea bine organizată ascultă de comanda adunărilor dela Sibiu, pe când din contra până acum în Ardeal maghiarismul n'a fost organizat.

E aproape de necrețut. Ei s'au încrețut guvernului. Acesta însă e departe în Budapesta, nu vede pretutindenea, și se ocupă cu măruntelile miseriei locale, a căror esență este lățirea propagandei dacoromane. Ici au ocupat un post de oficial în comună, colo unul la comitat; ici au ocupat un loc de dascăl, colo unul de protopop cu câte un adict dacoroman al lor —; la lanțul agitațiunei au adăogat tot verigi noaue, și guvernul n'a observat lățirea boalei. Pentru buna pace unii dintre comiți suprimi au și cochetat cu ei.

Ministrul mai puțin de cât cu toate s'au ocupat cu Ardealul, și maghiarismul din Ardeal. El era sigur de voturile deputaților ardeleni. S'euimea putea emigra, căci este sub guvernare constituțională de 18 ani, ea până acum nici drum de fer nu are. Acuma se despoaie nobilimea din Ardeal de drepturile la casa magnaților, pildă vie, cât de puțină considerație are guvernul de Ardeal.

În cele din urmă maghiarii din Ardeal au recunoscut că dacă statul nu face șimica, sau forte puțin, ei trebuie să se îngrijească de conservarea lor proprie. Au înființat reuniune maghiară, a cărei activitate se estinde peste întreg Ardealul.

Societatea sare în apărarea statului. Aceasta e bine așa, deși proporția e întoarsă. Ce e drept statul face una-altă, însă el e neputincios, și societatea poate face și ce nu poate statul.

Statutele reuniunei ardeleni pentru maghiarisare s'au făcut după modelul reuniunilor de aceeași conduită din Ungaria; în una se deosebesc. Ele nu se mărginesc la înființarea de scoale pentru copilași mici, scoale populare, biblioteci populare și societăți de lectură, ci înființază respective atrage în sfera lor institute de bani și reuniuni economice în centru și provincie, și enunciază: că la aceste institute vor avea întâitarea emisiunea de acții și la favorul de credit membri reuniunei pentru maghiarisare.

Maghiarii din Ardeal o au învățat aceasta dela sasii și valachii din Ardeal, căci dela s'erbii din Ungaria și slovacii panslavisti n'au primit instrucțiune în politica practică.

Dacă directorii institutelor de bani existente în Ardeal se vor alătura la reuniune, în scurt timp ea poate deveni o reuniune foarte puternică și cu influență.

Noi cesti din Ungaria, unde până acum 14 astfelu de reuniuni lucră cu destul succes, dorim ca în Ardeal față cu mișcarea națională săsească și românească, să se pună în lucrare și una națională maghiară. Slavă Domnului, că e aici, a în t'ârșiat mult, dar s'a pornit bine.

Punem mari speranțe în reuniunea ce se va înființa la care — după a noastră credință se va alătura tot ungerul din întreg Ardealul, ca astfelu reuniunea să aibă organe în fie-care oraș și sat. Și dacă conducerea va fi bună, căci dela ea at'ernă toate, rezultatul se va simți îndată. Maghiarismul cu taberă organizată va pași la luptă, și ea până acum a fost o ceată împrăsciată. Și dacoromanii vor ști, că sunt luați la ochiu. Patriotismul va pași ear cu mai mare îndrăzneală, și pe nime nu va v'ătămă. Reuniunea ap'eră maghiarismul și nu atacă naționalismul nimănu.

Salutăm ađi reuniunea după 10 ani voim să o s'erbăm Până aici articolul. E minunată strategia domnilor dela „Pesti Napló”. De învăpăiați ce suntem ni se pare că vedem ostirea cea mare, ce ni se pune în perspectivă, ađim zingăitul sabielor, bubuitul tunurilor și ne vine a cânta „Arme! Arme!”

Spre liniștirea publicului nostru.

De vre-o câte-va zile incoace ne sosesc știri neliniștitoare din tote părțile archidiecesei noastre, și corispondențe, cari illustrează situațiunea cu colorile cele mai posomorite.

Ni se spune că un consorțiu de oameni a înscenat tocmai acum în fața alegerilor o agitațiune îndreptată contra oamenilor, despre cari se crede că stau mai de aproape de Escelenția Sa archiepiscopul nostru. Ni se scrie spre exemplu că la **Hondol** pentru ziua alegerii de deputat clerical la sinodul archidieceșan s'a trimis de cătră acest consorțiu un comisariu consorțial cu scopul ca să zădărnicească alegerea secretarului consistorial Nicanor Frateș, și să aleagă cu ori ce preț pre protopresbiterul din Sibiu Simeon Popescu.

De asemenea ni se scrie din alta parte, că consorțiul și-a pus carul în petri, ca să impedece alegerea domnului advocat l'arteniu Cosma, care — precum se știe — este unul din cei mai zeloși bărbați ai nostri în adunările noastre bisericești, dar nu le convine celor din consorțiu, pentru că are curagiul convingerii sale și mai ales pentru necsurile d-sale familiare în cari se află cu actualul cap al bisericeii noastre.

Ni se cere cu întetire să publicăm corispondențele mai recente trimise noue după eșirea în „Tribuna” a visului de aur plănuț de oamenii consorțiului, mai ales insistă la publicarea corispondențelor lor doi vechi amici ai diariului nostru, ambii din țeara Hașegului.

Noi cunoaștem bine plâsmuirile mai noue îndreptate de oameni pasionați spre a strica ordinea legală și disciplina în biserică. Înțelegem și nervositatea care-i împinge la acte nesocotite. La sinodul din acest an se va alege consistoriul pentru un nou period de trei ani. Această împregiurare toate le esplică.

Noi cunoaștem situația. Și tocmai pentru că o cunoaștem deocamdată punem la o parte corispondențele primite spre a le publica eventual cu altă ocasiune. Nu voim să închidem oamenilor ușa de întoarcere, nici să le îngreunăm calea de pocăință. Mai sunt încă

— Aceia cari vor cump'era ani mulți, vor trebui să plătiască o dijmă anuală pentru fie-care de ce ani ce-i vor cump'era.

Camera legiuitoare decretă că acela care va cump'era viață lungă să plătiască un fel de imposit.

Bancherul veni cu milioanele sale pentru ca să cumpere tot; dar se făcu o rescoală în contra și veni un precupeți și omori pe bancher.

Atunci regele care era un bun rege, aboli toate monopolurile propuse și declară printr'un edict că este permis a se vinde ani mulți și în public și că fie-care escepționându-se cei condamnați la moarte au dreptul să cumpere conform cu mijloacele de care dispune.

Îndată se apropiă fie-care de stea cu o mână plină de bani și cu una goală.

— Ani mulți! ani mulți! diceau cump'ărătorii; iată bani; primiți-mi banii!

Și fie-care striga!

— La mine, ani mulți, ani mulți, la mine, la mine, la mine!

— Bucuros, dlor și doamnelor răspundea steaua; dar v'ați aprovisionat mai întâiu cu marfă de care vindeau celelalte trei surori ale mele?

— Și ce vindeau surorile cele trei? întrebau cump'ărătorii, impacienți de a căpăta odată din marfa prețioasă.

— Cea dintâi vindea spirit.

— Noi n'am cump'erat.

— A doua vindea virtute.

— Noi n'am cump'erat.

— A treia vindea s'ănătate.

— Noi n'am cump'erat.

— Atunci răspuse vindețoarea de viață lungă îmi pare foarte rău, dar fără spirit, fără virtute și fără s'ănătate, viața lungă n'are nici o valoare.

Și vindețoarea de ani mulți, — își închise cutia refuzând de a vinde marfă oamenilor cari nu avură atâta minte să cumpere ceva și dela celelalte trei surori.

După ce închise cutia fără să observe îi mai rămase afară o muștră din marfa sa.

Era un cap'et mic de ani mulți.

Erau trei secol.

Un papagal se afla acolo pe un băț.

— Ai dejunat tu Juacnot? îl întrebă ea.

— Nu, Margot, răspuse papagalul.

Steaua incepu a ride și-i dete muștra.

Papagalul o mânca până la cea din urmă bucățică.

Se dice că de atunci trăiesc papagălii trei sute de ani.

VI.

În acest moment vindețoarea de viață lungă, care păza pe papagalul mâncând muștra ađi un mare tumult.

În mijlocul acestui mare tumult, ea distinsese aceste cuvinte:

— Onoare, onoare! cine vrea să cumpere onoare?

Era a cincea stea care tocmai intrase în oraș.

Toți oamenii cari refuzaseră de a cump'era minte, virtute și s'ănătate și cărora li se refuzase anii mulți, erau furioși.

La acest strigăt: „Onoare! onoare! cine voește onoare! deciseră de a nu cump'era onoare, dar de a se face st'epâni pe ea și dacă ar fi posibil de a o avea pe nimic.

În urma aceasta ei se năpustiră asupra s'ermanei stele care v'edându-se amenințată deschise paquetul și îl clătina!

Mii de lucruri căđură.

Erau cruci, titluri, panglici, chei de aur, epolete etc.

Fie-care se năpusti asupra vre-unui obiect și îl ridică în toată graba cređând că ridică onoare, pe când din contra steaua nu lăsase să cadă jos decât onoruri.

elemente rezonabile între ei, de aceea noi stăm încă în rezervă, și recomandăm și publicului nostru din afară, ca să fie cu răbdare, căci lucrurile au să se reguleze în tot cazul spre susținerea vașei biserice și ordinii legale.

Revista politică.

Legea pentru pensionarea ampuiaților se debate în privitoarele la pensionarea ministrilor și a secretarilor de stat a fost combătute cu multă vehemență. Ministrul president a declarat că guvernul nu face din aceste dispoziții cestiune de cabinet. Vineri s'a făcut votarea asupra fiitoare soarte a ministrilor și s'a primit proiectul în textul prezentat de guvern. Votarea a fost secretă. Din 432 de deputați verificați au lipsit 240. Cu da au votat 112 cu nu 96. La majoritate de 16 voturi s'a trecut deci și preste această cestiune agitată.

Comisiunea casei de sus la care s'a transpus proiectul guvernului privitor la reformarea acesteia lucră cu încordare. În zilele acestea ea va fi gata cu lucrarea sa, așa că pe Sâmbătă se va putea începe dezbateră în casa magnaților. Din agitată ce era opinia publică până acuma, așa se liniști ea după compromisul dintre guvern și magnați. Se poate întempla ca ștergerea rabinului dintre membri casei de sus să deie însă la vre-o scenă mai sgomotoasă în decursul dezbaterilor.

Telegramele mai proaspete ne aduc amănunte despre deliberările acestei comisiuni. Sâmbătă s'a ținut o ședință de cătră această comisiune și s'au decis reprezentarea clerului în casa magnaților.

Cardinalul Haynald a propus ca toți episcopii titulari să fie membri ai casei magnaților. Cu mult foc l'a sfraginit arhiepiscopul Samassa, accentuând că ar fi foarte bine, dacă episcopii titulari ar fi membri și în casa de jos. Conte Zichy Ferdinánd a propus ca episcopii „in partibus infidelium,” din Belgrad și Tunis încă să fie primiți în casa magnaților.

Ministrul president, domnul Coloman Tisza n'are nimic contra propunerii contelei Zichy, cere însă a se trece preste cea a cardinalului Haynald. Comisia a primit textul proiectului cu propunerea contelei Zichy, cădând episcopii titulari.

Dispozițiunile privitoare la reprezentarea biserice gr. or. s'au primit fără dezbateră, care deveni foarte acută la cele privitoare la biserica protestantă. După proiectul guvernului biserica protestantă va fi reprezentată prin câte 2 superintendenți, respective 2 curatori supremi. Br. Vay Miklós pornind din principiul că biserica protestantă este egal îndreptățită cu cele două de rit catolic propune: ca toți curatorii supremi, episcopii și superintendenții să fie primiți în casa magnaților. Desideriu Pronay a spriginit pre vorbitoriu cu mare cădură.

La vrbirea ministrului president s'au decis dispozițiunile guvernului, cădând și propunerea baronului Vécsey de a se șterge din proiect episcopul unitar.

A urmat apoi dezbateră asupra chemării unui rabin în casa magnaților. În proiectul guvernului s'a dispus ca coroana să denumească după plăcere un reprezentant al comisiunii iudaice de membri în casa magnaților. Baronul Vécsey în numele majorității din comisie propune ca această dispoziție să se șteargă. Ca argument citează faptul că religiunea

judaică nu este receptă în lege, ci ea e numai religie recunoscută, biserica jidovească n'are organizațiune inarticulată, peste aceasta jidanii sunt împărțiți în două tabere, neologi și ortodoci.

Ministrul president Tisza susține proiectul. Ecuitatea cere ca o confesiune cu 600,000 de suflete se fie și ea reprezentată în casa magnaților, și ea o ar cere chiar și atunci, când nu o ar pretinde interese naționale. Motivele aduse de antevorbitoriu și ministrului i sunt cunoscute, ele însă sunt numai lucruri formele. *Principalul: e ca aderenții acestei confesii să se amalgamizeze cât mai strâns cu națiunea maghiară, de aceea el se roagă de comisiune să primească textul proiectului.* La o ca va comisia va șterge aceste dispoziții, ministrul o va lua la cunoștință și o va prezenta din nou la locul său în dezbateră din casa magnaților. Ne mai insinuându-se nime la vorbă, presidentul fără consultare formală prealabilă anuncie că comisia a respins dispozițiunile din proiect privitoare la reprezentarea confesiunii iudice în casa magnaților prin vre-un rabin.

Din public.

Onorată Redacțiune! Publicul român din Cluș și impregiurime și, așa credem, de pretotindene din patria noastră, a salutată cu viuă a inimii bucurie apărerea mai deodată a două diuare rom. politice cotidiane, și cu deplina satisfacțiune le-a vădut combătând bărbătește, fie-care în formă sa pecularia și cu armele sale proprie, dar mână în mână și în unire frățească pentru drepturi ce după toate legile dumnezeiești și omenești compet bunului nostru popor.

Cu atât mai dureros atinse, cel puțin pe românii din Cluș și giur, diatriba vehementă escată în zilele din urmă între „Gazeta Transilvaniei” și „Tribuna,” mai ales că ea în ochii noștri ca și ai adversarilor noștri naționali în uricioasa față, nu intru atât a unei certe pentru uricioasa. Mai mult, Diatriba cestiunată ofere contrariilor noștri bucuria malignă, de a vedea cele mai de frunte foi politice ale noastre jucând una în contra celeilalte odiosul rol de detectivi ai nu știu ce conspirațiuni periculoase ordinii publice, statului și tronului.

Era, ca urmare a diatribei de compătimit și că culmea durerei noastre, în „Telegraful Român” să resuscită afacerea împreună de consecința fatală a confesiunismului dintre noi, măcar ca doi din cei mai mari arhieri ai românilor gr. or. și gr. cat. din timpurile noastre rostiră s'erbătorește anatema preste cei ce vor mai sgândări asemenea cicatrici.

În considerarea tuturor acestora ne ținem, On. Red. de datorință națională rom. a Ve ruga cu frățescul respect, să binevoiați a termina cât s'ar putea mai curând și mai cuviincios cearta odioasă. Abia trebuie să spunem, că nici când în viața națiunii române din această țeară n'am avut mai mare lipsă, decât în impregiurările critice de ași, ca să aparem toți și întru toate solidari. Solidaritatea ne este și aici unica armă și putere, cu care mai împinșim. Destul ne a fost și ne fiă blăstemul cuprins în șa lui Tacit. „Dum singuli certant, universi vincuntur.”

Încunoștiându-Ve, On. Red. ca aceste șire, provenite din cel mai adevărat simț al inimii românești, s'au trimis întocmai și „Gazetei Transilvaniei” Tribunei „Telegrafului Român” și la Blaș.

Ceea ce nu însemnează tot acelaș lucru.

Veritabila onoare rămăsese în fundul paguțului stelei.

Se dăce că de atunci este onoarea așa rară și că onorurile sunt atât de comune.

Între acestea s'au șesea stea strigând:

— Plăceri! cine voește să cumpere plăceri?

Toată lumea să năpusti asupra ei.

Aceia chiar cari fură norocoși în onoruri voire să aibă plăceri și cu titlurile lor în busunar, cu cheilă de aur la brâu, cu epoletele pe umeri ei înaintară eu ceilalți ca să capete ceva și din plăceri.

Dar se lăți vestea printre ei că unii abusează prea mult de noroc; începură ai numi cumular, (cari ocupă deodată mai multe funcțiuni) se făcu o rescoală, se răpi paquetul din mâinile stelei... să răpi paquetul din mâinile lor. În acest vir-val paquetul cădu pe paganiu, cutia se sparse și plăcerile se răspândiră în toate părțile.

Se întemplă atunci întocmai ca la botezele de pe la sate unde nașul și nașa aruncă zaharicale și unde copiii se bat care de care să aibă mai multe.

Numai zacharicalele erau plăceri; copiii, populațiunea întregă a unui oraș.

Resultă însă că în loc să cumpere fie-care ceea ce-i convenia fie-care lua plăcerea vecinului său și s'au împărțășit nu după cum i-a convenit ci după hasard.

Dar acest blăstemat de hasard s'a bucurat din inimă bătându-și joc de s'racii oameni.

Femeii dantele lucruri de vnat;

Paraliticii, promenada;

Cei cu podagră danțul;

Surzii musica;

Orbii, pictura;

Bătrânii, amorul cu foc;

Femeile bețrane, amorul platonice.

În scurt nimeni nu avea ceea-ce ar fi dorit să aibă și fie-care blăstema marfa.

Ceea-ce vădând steaua se făcu nevădută nemai cerând nici bani.

Se dăce că de atunci sunt plăcerile atât de rău distribuite.

VIII.

Când s'ermăna vindetoare de plăceri care și vedu marfa jefuită într'un mod atât de nerușinat eșise din oraș ea zări pe a șeptea steaua aceea, care trebuie să vindă pe care leșinata într'un șanț de pe lângă drumul pe care mergea.

Vindetoarea de plăceri alergă la ea, se așeză lângă ea puindu-i capul pe genunchii ei și-i dete să respire niște acide. Dar osteneala nu-i fu zadarnică căci a șeptea stea și veni în ori.

Deșteptată eată ce istorisi:

Ve rogăm a primi espresiunea distinsei noastre considerațiuni.

Cluș, în 13 Martiu st. n. 1885

În numele românilor din Cluș și giur:

Iuliu Coroian, Dr. Aur. Isac, Alesiu Popp,
advocat. avocat. avocat.

De un timp încoace a apărut în mult prețuitul diariu „Telegraful Român” ce redigiați un șir de articli privitori la protopresbiteratul nostru Agnita, în cari articli apare și persoana subscrișului însoțită de epitete de tot neplăcute.

Nu pot ști cu siguranță, cari sunt motivele autoretelui al acelor corespondențe, presupun însă, ca intențiunea d'ensului nu poate fi alta, decât singur numai de a me trage pe terenul luptei diaristice și pre mine, și apoi după procederea-i malițioasă a me discredita înaintea onoratului public cetitoriu; nu aș avea nimica în contra unei lupte oneste, aș fi gata ori când a pași pre arenă, însă după cum ved lupta corespondentului anonim, cu ce arme malițioase, neonest și marsiave, nu me pot lăsa nici de cât la lupta cu d'ensul, ci la toate corespondențele sale reuțioase îi răspund simplamente prin un dispreț meritat.

Vêrd, în 23 Faur 1885.

N. Moldovan,
preot.

Deputați sinodali.

În cercul V. Hațeg, Ioan Raț, protopresbiter; în cercul VIII. Geoagiu nu e cunoscut încă rezultatul alegerii; în cercul X. Abrud Ioan Gall, protopresbiter; în cercul XIII. Deș, Teodor Herman adm. par. în Deș; în cercul XIV. Bistrița, Galaction Șagău, protopresbiter; în cercul XV. Bachnea, Ioan Popescu, protopr. profesor semin.; în cercul XX. Nicolau Cristea, asesor cons.

Varietăți.

* (Chirotesiri.) Sâmbătă la 2 Martie a. c. sub decursul sântei liturghii s'a chirotesit întru protopresbiter onorariu domnul Spiridon Dimian, fost administrator protopresbiter al tractului Treiscaunelor și paroch în Brețe, apoi domnul Traian Mețian de protopresbiter al tractului Zerneștilor, ear sub liturghia de Duminecă 3 Martie, a. c. de protopresbiter al tractului Treiscaunelor domnul Constantin Coltofeanu.

* (Întărire de protopresbiter.) Consistoriul arhidieceșan în ședința plenară de eri a aprobat actual alegerei de protopresbiter în tractul Turdei și a întărit în mod prealabil pe alesul Petru Roșca oficial consistorial.

* (Postal.) Direcțiunea postelor din Sibiu escrie concurs pentru ocuparea vacantului post de magistrul postal în comuna Petres, comitatul Bistrița-Năsăud, cu termenul 3 s'ptemâni.

Condițiuni: Contract de oficial și 100 fl. cauțiune. Emolumente: salariu anual de 120 fl., 40 fl. paușal de cancelarie și 300 fl. paușal de tranport.

* (Remunerările corpului didactic din România.) Remunerațiunea primitivă la numirea provisorie a învățătorilor, institutorilor și profesorilor de ambele secse e ficsată după cum ur-

— Abia vădău orașul, abia avui imprudenta de a spune ceea ce vindeam, abia se află că vind bani c'oiară deodată oamenii tăberiri asupra mea, me despoiar și me lăsară mai moartă, după cum mai vădău.

— Dar cine erau acei miserabili? întrebăre ce-lelalte stele cari veniră mai în urmă.

— Bandiți?

— Vagabonți?

— Oameni muritori de foame?

— Erau milionari, surorilor!

suspina a șeptea stea.

Și când cele șapte stele se reintoarseră în cer și istorisiră acelaia care le trimisese cum au fost ele primite aici pe pământ, Jupiter increți din buze.

Dară Neptun și Pluton isbucniră a ride.

— Noi țiam spus, Sire, strigară ei că ai avut o idee de tot ciudată.

Și ei repetară în cor:

— Oh! ciudată ideea ai avut!

Și în fine și Jupiter fu de părerea lor.

Eată cuvânt de cuvânt textul manuscritului regășit în cutia mesei lui M^{ca}, prin păzitorul prinsoarei din orașul... capitala imperiului Majestăței Sale regelui de...

meață: a) 90 lei pe lună pentru învățătorii rurali; b) 225 lei pe lună pentru institutorii și institutoarele urbane; c) 280 lei pe lună pentru seminarii (cursul inferior), scoale normale, scoale centrale și secundare de fete; d) 360 pentru licee, gimnasii, belearte, seminarii (cursul superior), scoale de comerț, de farmacie, veterinare și centrale de agricultură; e) 500 pentru universitate; f) remunerațiunile profesorilor de limbi streine moderne facultative se ficsează la 200 lei; g) remunerațiunea profesorilor de religie la scoalele laice, desemn și caligrafie se ficsează la 200 lei pe lună; h) remunerațiunea măestrilor de gimnastică și de musica vocală se ficsează la 150 lei pe lună; i) ori-ce membru a corpului didactic sau măestru, precum și cei din conservatoriul de musică, angagiați conform legii cu contract, se remunerează, conform contractului, dar nu beneficiază gradațiune; k) învățătorii institutorii și profesorii în activitate nu vor suferi reduceri din actualele lor retribuțiuni.

* (Miopia scolariilor). Doctorul Reuss a ținut în trecutele zile în sala „asociațiunii vieneze pentru căutarea sănătății” o conferință atingătoare de îmulțirea miopiei la junime. Aprobând constatările profesorului Billroth despre înriurirea vătămătoare a băncilor de scoală rău construite asupra încovoiării serei spinării (vertebrul dorsal) a copiilor, oratorul arată că construirea rea a acestor bănci în unire cu tipariul cărților scolastic și cu proasta iluminățiune a localităților constituie cauzele principale a miopiei, de care pătimizește o parte atât de mare a junimei de astăzi. Conferențarul pleacă din punctul de vedere, că ori ce lucru care silește pe scolaru a se uita adese de aproape la densul, și a adopta spre aceasta o pozițiune plecată înainte, așă preste măsură nervele ochilor și este cauza principală a miopiei. Micimea obiectelor de privit precum sunt literile prea mici ale cărților scolastice, desemnurile și lucrările femeiești cu acul, cusăturile și brodarile prea subțiri, hârtia nu în deajuns albă și cerneala prea palidă, silesc pe scolaru sau pe scolară să apropie prea mult ochii de aceste obiecte. De aci rezultă că ar trebui să se adoapte următoarele principii: În toate cărțile scolastice literile cele mai mici să aibă cel puțin o înălțime de $1\frac{1}{2}$ milimetru, cea mai mică grosime a trăsurilor groase a literilor să fie de $\frac{1}{4}$ milimetru și cea mai mică depărtare a unui cuvânt de altul să fie de $\frac{3}{4}$ milimetru, ear cel mai mic spațiu între linii să naibă mai puțin de $2\frac{1}{2}$ milimetri. Cu cât scolaru este mai june, cu atât mai mari trebuie să fie literile. Hârtia cărților trebuie să fie albă curată sau gălbuia și tipariul de un negru închis; hârtia trebuie să fie destul de groasă, ca să nu se poată strevedea tipariul din dos. Tablele negre de scris (ardoises) trebuie să înălțurate și înlocuite cu tablite albe, pe care copii vor scrie cu creionul sau cretă neagră. Asemene trebuie să depărtate din scoalele de fete toate lucrările femeiești de mână, care necesită spre executarea lor a se apropia ochii copilei mai mult de cât 35 centimetri de obiect.

În privința iluminățiunii este, de dorit ca localul scoalei să fie situat pe o piață sau într-o stradă largă, ca salele să fie destul de nalte și să aibă cât se poate de multe ferestre mari. Construindu-se o scoală nouă, arhitectul va trebui să îngrijească ca toate locurile pentru scolari să fie în destul și, dacă este puțință, de o potrivă luminoase, calculându-se pentru fie-care picior (Fuss) pătrat de suprafața pardoselei câte 30 zoluri pătrate de sticlă. Foarte bine este să introducă, dacă se poate, lumina de sus. Pentru iluminarea artificială se recomandă mai cu seamă lumina electrică. Dar până când se va populariza această lumină superioară și se va putea introduce în scoală, trebuie observat ca flăcările de gaz sau de petrolu se ardă în liniște nemișcate, să nu fie aședate lampelle nici prea sus deasupra capetelor scolariilor, spre a nu se perde o prea mare câțime din lumină, nici prea jos pentru căldura ce împrăștie și care ajunge e vătămătoare. Fie-care lampă va trebui să aibă un reflector care să arunce lumina în jos.

După acestea oratorul vorbește despre înriurirea băncilor scolariilor. Acceptând banca scolară normală recomandată de profesorul Billroth, arată că necuviința cea mai mare a băncilor obienuite în scoalele noastre este distanța prea mare între masa și locul șederei, din care rezultă că, aplicându-se copilul înainte, ochii lui se apropie prea mult de obiectul ce trebuie să-l privească. O bancă de scoală bine construită trebuie să fie astfel proporționată că, dacă copilul încovoie genunchii într-un unghiu drept, talpele picioarelor lui se atingă pardoseala; distanța între pupitru și scaun (bancă) să fie astfel combinată, ca scolaru, ținând spatele rezimat de dosul bancei, să poată scrie fără a fi nevoit să

aplece corpul înainte. Dar fiind că statura scolariilor dintr-o clasă nu este egală, ar trebui ca în fie-care clasă să existe, după indicațiunea unui medic, câte-va bănci de diferite mărimi pentru scolarii a căror statură trece peste înălțimea normală. Profesorii vor avea să observe că la scrierea oblică, scolarii să țină hârtia într-o pozițiune analoagă, astfel ca lungirea trăsurilor literelor să formeze o linie verticală cu marginea mesei. Terminânduși discursul, doctorul Reuss constată prin statistica, că procentul miopiei crește în proporțiune cu înaintarea în vârstă. În scoalele elementare numărul miopilor este foarte mic, dar crește cu fie-care clasă superioară, astfel că în gimnasiu se existe o majoritate covârșitoare a scolariilor miopi, și la universitate studenții, cari nu se servă de ochelari se pot considera ca excepțiuni. Conferențarul a fost tare aplaudat.

* (Un om de omenia.) În colțul unei case în Paris sta un om, din a cărui față se vedea foamea cea mai mare, admirând deosebitele bucate, ce se aflau pe masa unei pilărițe. Dela o vreme el se apropiă încet de masă și bombănea singur: Io sum om sorman, însă vreau să fiu de omenie chiar și dacă m'ar duce la poliția. „Ce-e, ce s'a întâmplat?” întrebă pilărița. „Nime n'a vădut, că așă des de dimineată aș fi aflat la a acest loc o bancnotă de 100 franci; însă cum am ăș, eu voiu să fiu de omenia.” „Ce, ai găsit o bancnotă de o sută franci?” șoptea cu suris lingușitoriu pilărița. „Doară nu-i cu puțință,” continuă omul, „ca un trecătoriu să fi pierdut o astfelu de bancnotă. Dacă însă zăcea înaintea mesei d-tale apoi atunci aceea bancnotă numai a d-tale ar fi putut să fiă.” „Nu vorbi așa tare” îl rogă ea, „dta ești un om de omenia, voiu tipări numele d-tale în toate ăuarele, pentru ca să-l cunoască toată lumea. Eu sum veduva, trebuie să lucru amar, și dacă nu mi-ai fi adus înderēt banii, ar fi fost vai și amar de bieții copii mei.” „Dacă aflu bani, îi dau înderēt,” duse el și se puse pre scaun lângă pilărița. „Aceasta frumos și onest faci,” reflectă ea „apropia-te de masă să dejuni ceva.” Se pricepe, că n'a trebuit multă imbiatură. Sormanul om dejună ca trei. „Da, vreau să fiu onest,” mormoia el în pauze. „Așa se și cuvine. Dacă aș afla bani, cari sunt ai d-tale, fii sigură, negreșit și ia-și da înderēt.” Săturat bine el se ridică dela masă, se îmbumbă se plece. „Da, dta ești om de omenia, care dai omenilor înderēt proprietatea lor,” dăcea ea depărtând puțințele rămășițe de pre masă. „Da, eu sum om de omenia,” reflectă el, „dacă aflu bani, totdeauna-i dau înderēt.” „E frumos,” duse ea, „însă scoate și dă-mi acum bancnota cea de o sută floreni.” „Se dau? Ce se dau? întrebă el. „Da, să dai banii ce i-ai aflat așă.” „Io n'am aflat nici un ban. Însă vreau să fiu de omenia dacă voiu afla vre-odată.” „Mișel bêtân!” Au n'ai ăș dta că ai găsit așă aici o bancnotă, de o sută de franci? „Nu, cocoană. Io am ăș numai că nime n'a vădut, că aș fi găsit o astfel de bancnotă.” „Plătește dară ce ai consumat,” sberă pilărița. „Sum om de omenia, însă n'am nici un ban frânt” obiecțiună omul nostru de omenie, se smulse din ghiarele pilăriței revoltate și curând se perdū în mulțimea publicului. „Luminătoriu.”

* (Părinți fără de inimă.) Pe banca acusașilor din capitală — ne spun foile maghiare — se afla în zilele trecute Ezsiás Iános și soția sa a doana, Pasty Iulianna, pentru tractarea neomenoasă și crudă cu copilul lor. Ezsiás avea un băiat cam de 14 ani, rămas dela prima sa soție; acest băiat era un spine în ochii mamei vitrege. Băiatul și așa slăbuț de construcțiune, în anul trecut a picat în apărindere de plumâni. Părinții însă, în loc de a veni în ajutorul bolnavului lor băiat, pe acesta l-au îndepărtat din mijlocul lor. Bietul băiat toată ăiua a fost condamnat a zăcări prin grașd pe un snop de paie și învilit cu plapona sa veche. Întrebată mama de vecini aceasta răspundea, că nu lasă băiatul în casă din cauză, că răspândește mirosuri nesuferibile împrējurul seu.

Băiatului i se da numai odată de mâncare și de beut pe ăi, apa însă de regulă înghețată. Întreg corpul bietului băiat era o rană, și cand a început a se văieta în durerile sale, vitriga fără de inimă îi trîntește bietului un dărab de lemn în cap, și în urma acestei loviri a leșinat sormanul. Pe un servitor l'a alungat dela casă cruda femeie, din cauză că a dat bolnavului băiat o jamblă cu rachi. „Până trăește netrebnicul acesta de băiat, nu pot fi fericită cu Ezsiás,” erau cuvintele ei de predilecțiune rostite mai adese-ori cătră vecini. Despre toate aceste și bărbatul avea conștiință. Nu mult după aceea băiatul moare; cu ocasiunea secțării s'a constatat că băiatul a fost atăcat de apărindere de plumâni, și aceasta a provenit mai cu samă din tractarea cea neomenoasă. Tribunalul pe basa §§-lor 283 și 301 ai codului penal pe femeie o a condamnat la închisoare $1\frac{1}{2}$ ani și pe bărbat la închisoare de 6 luni.

* (Jos potcapiul). Mercurua trecut s'a judecat la Bruxelles o curioasă afacere politică.

S'a stabilit că la 5 Octombre trecut, la Palatul Academiiilor, Cordeweener a strigat: Jos potcapiul! în momentul în care d. Jacobs, ministru de interne, se sculă ca să rostiască un discurs.

Eată o parte din hotărîre:

„Avend în vedere că martorii au declarat că țipătul a fost preferat de prevenit în momentul în care domnia cea mai adencă tăcere; că Cordeweener aflase din jurnale că d. Jacobs va asista la sêrbare și va lua cuvântul: că rezultă din mărturia gendarmului Colignon că prevenitul putea să vadă pe d. Jacobs, acest fapt nu poate fi pus deci în îndoială cu atât mai puțin cu cât Cordeweener n'a declarat decât într'un târđiu pentru a se apêra că nu vêduse pe ministru; că țipătul „jos potcapiul” constituie delictul de insultă prevêdut de articolul 275 din codul penal, insulta adresată unui ministru în exercițiul funcțiunii sale!

„considerând că există în favoarea prevenitului circumstanțe atenuante rezultând din bunele sale antecedente, tribunalul condamnă pe Cordeweener la 200 de fr. amendă sau subsidiar la două luni de închisoare; îl condamnă și la cheltueli de judecată.”

* (Soartea femeiei în Cochinchina.) Când un bărbat suferă neajunsuri de la femeia sa, nu trebuie să o lase nepedepsită. El nu se grăbește însă, și lasă în liniște să-i treacă prima emoțiune, pe care i-a produs-o fapta.

După masă, după ce și bea ceaiul, își fumează țigara, el se îmbracă bine, își face o mutră convenabilă, și cu un aer magistral, spune nevetei să-i aducă bicul.

Aceasta se supune respectuos și se svêrle cu fața în jos la picioarele iubitelui ei bărbat. Aceasta îi dă de cam-dată trei-patru lovituri, apoi îi face o mică morală bine simțită asupra datorii ei de soție cătră demnul ei bărbat.

La fie-care punct sau sub-împărțire a discursului, bărbatul stă puțin să răsuflă și-i trage două-trei lovituri, soția cere ertare, plânge, geme și fâgăduiește că nu va mai face așa ceva; se scoală, îi sărută mâna și îi mulțamește foarte cuviincios.

După masa de seară, ceremonia se începe din nou; înainte de culcare ear, căci ori ce corecție trebuie făcută în trei răstimpuri. Tot așa se pedepsește copii și servitori. Ori ce procedere mai puțin solemnă, o palmă, un pumn, o injurie, sunt considerate ca o rușine pentru acela ce ar face-o.

Dar greșala e de multe ori a bărbatului. În Cochinchina ca în multe alte țeri, femeia are de multe ori dreptate; în fond, nu crede nici o dată că poate și ea greși, dar forța lipsindu-i, a găsit bunul mijloc al supunerii care împacă tot.

Îndată ce bărbatul vinovat pleacă de a casă, ea apucă un căne, o piscică sau ori ce alt dobitoc, câte odată chiar un copil al ei, și-și descarcă furia pe densi. Ea și ia gârbaciul, face o morală bună la adresa soțului absent, și bate cu regulă și știință cum a fost bătută.

Frumoasă mângăere!

„Telegraphul.”

(Tâlhari fără considerațiuni.) Cetim în foile ungurești, că pre unul dintre trimișii orașului Seghedin în capitală spre a felicita pe ministrul președinte din incidentalu iubileului de 10 ani, anume pe Salomon Zsigmond, jude la tribunalul din Seghedin, l'au ajuns o mare nenorocire. S'a dus adecă el în una din serile sêptemănei trecute în teatrul național din capitală și la finea producțiunii când s'a întins preste mulțime ca să-și primească paltonul din garderobă, tâlhariu necunoscut s'a băgat mâna în buzunarul paltonului de pe jude și i-a furat partmoneul dimpreună cu suma de 100 fl. ce se afla în el. Tot cu aceasta ocasiune un alt trimis anume notarul Rainer Iózsef era s'o pățească ca și fârtatu-seu dar apoi acesta mai viclean — bagsămă fiind că e jidan — a observat că zsebvagăii de prin pregiurul lui i-au desbumbat paltonul, și știind el că nu i l-au desbumbat pentru ca să se recorească, și-a întins mâna spre palton, dar era prea târđiu, căci jô madâr-ul s'a fost strecurat prin mulțime. Spun foile mai departe că abia după o jumătate de oră s'a ivit un polițai în fața locului.

Loterie.

Sâmbătă în 14 Martie 1885.

Buda: 75 32 27 50 65

Bursa de Viena și Pesta.

Din 14 Martie n. 1885.

	Viena B.-pesta	
Renta de aur ung. de 6%	99.10	98.90
Renta de aur ung. de 4%	83.20	83.20
Renta ung. de hârtie	9.78	9.78
Galbin		
Napoleon		